

MŐRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politicsni i
kulturni tjédnik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Lét. IV. Évf.

Márkisevci, 1925. szeptember 13

Broj 36. Szám.

Vérsztvena kríza

je nevtajivo tū, obsztója tézki boj sze je zacsno. Kak je pri kmet-sko-vérsztvenom dugoványi v zacsétki bojne dén od dnéva bōgse slo kmeti, industrijszko blágo sze je pa szamo pocsaszoma vdigávalo v szvoji cénaj, rávno taksi kēp vídimo dnez v preobrnynoszti. Vsza ka kmet pridela, tizztomi na hitroma ide nazáj cēna, dokecs industriálnomi blági pocsaszoma i ka vecs, sze escse i podigáva. Vsze tō je nászhaj bojne, ka sze je doszē-mao escse vu vszákoi dōbi szkázalo.

Isztina ka nam tákse kríze historija vszē doszedásnyi bojn dokázūje, vendar pa nē v tisztoj meri kak dnez. Tomi je pa nē denésnya modernizácija kríva, nego krivico tam moremo iszkati tomi, ka je tisztoja vrēmena delavec nē būo tak organizērani kak je pa vezdaj i je tak nē mogao bidti szvoje plácse taksi regulátor, kak pa dnez to őcsi-vidno jeszte. Kmet, kmet je pa escse izdā na tisztoj sztubi, kak je būo pred vecsimi deszetinami, organizácije, ki bi bila nyega pobōgsanya regulátor, nescse poznati i csi jo rávno pozna, vu nvē nevcajlivo vzdžati nema miszli. Tak je nē csūdo, csi je kmetsko-vérsztveni sztán nē tak ymesztseni v obcsni-vérsztveni žitek, kak bi tō bidti vszegavēcs moglo bidti. Zató je nē bilō ednākoszti napredūvanya v zacsétki bojne, zató je nē ednāko nazedoványe dnez v pobojszkoj dōbi, zató je posztála vérsztvena kríza. Csi bi kmet tak būo organizērani kak je industrijszki de-levec, kapitaliszt i indusztrijalci, bi kmétske organizacije vendar z kontra mocsjēv nalehci potisale poszledice denésnye kríze i ka vecs, kak eden regulátor med onimi bi vōzaprle mogōcsnoszt ekzisztēranje konjunktur pijajce, ki szo nē szamo kmetskomi sztáni, nego i vesz národi i národnomi goszpodársztvi na skodo. Tō je pa ednōk zamūjeno delo, odtoga sze szamo szpomí-mamo lēko, nikak nam je pa nē vrēdno od toga doszta rēcsi tro-jiti. Z szvojov zablodjenosztjov, tōda zamūjenosztjov, ka je ne-origajōcsi sze národ zamūdo, bi mogao popraviti i paszko meti na nyega interesse tiszti vládajō-

csi rézim, v koga je té národ v nájbōgsoj veri zavūpanye polo-žo. Mogōcse pa zavūpanye polo-žiti vkoga, je dnez telko, kak pa v tekōcsso bisztro vodō zrno lūcsiti, ta klice pognati nemre, koncsi nyé zrásza viditi je nemogōcse. Namesztno dobroga i prakticsnoga vértūvanya je vōle nē. nego partizansztvo, szebicsni cílov doszégnyenoszti bojūvanye moremo viditi, ki szo v nē málom vzrok té denésnye vérsztve-ne kríze, tak lēko povēmo rávno je tō vzrok vszega. Persze csi bi previdni bilí ti poteženi, bi

sze doszta kaj dalō popraviti, ali tō szamo te pride naprē, gda kak vtáplajōcsi sze cslovek sze té vcsi plavati, gda sze pogrāza, gda je 'ze prekeszno, ali csi sze resí, té dobí volo sze plavati vcsiti.

Kak vídimo denésnyo krizo, nyé poszledice i nyé vzrok, bō-dimo natom, naj nájdemo szred-sztvo za polejsanye, v bodōcse pa da kaj táksega dalecs odnász jo z-ognoti dámo.

Vszáki cslovek je szvoje szrecse kovács!

Carinszka pogodba z Ausztrijov podpíszana.

Trétjega szeptembra je podpíszana Jugoszláv-Ausztrijazka carinszka pogodba, ki sze tíse tak na v Jugoszlávijo pripelano industrijszko blágo, kak pa v Ausztrijo pelano szirovino, i ki precējsnye olejsáve dá pri carini. Na podlagi té pogodbe Ausztria 50%-ni popūszť dá na z-Jugoszlávije pripelano karbid, szūrōvo 'zelezo, szūrōve kōze len, konōple, juto, szlive i na drūge szūrovine. Jugoszlávija rávno tákse popūszťe da Ausztriji na elektricsne ma-

sine, 'zelezo-plejatne dugoványi, ci-pele, papér, textil-konfekcije i na drūge vrszte indusztriálno blágo.

Tū zamerkamotūdi tō, ka je na-sa vláda zbrízala carino (vámno) na vsze meszō i 'zivino, stera sze vōpela, za notripelanye pa carino vpelala notri na mászt. Tak potrditi moremo zado-volnoszt kmétszkoga sztána, ár sze sztem kmetszki národ v obrambo vzéti csūti.

Végetért a világbékekongresszus

A 24-ik világbékekongresszus amelyen nemcsak Európa, hanem Dél-Amerika államainak legrepresentatívabb államférfiai is megjelentek ezuttal, befejezte tarácskozásait.

A záróülésen is végigvonult az a vezető motívum, hogy a legjobb eszköz a háború örökös kiküszöbölésére az általános és teljes fegyverszünet, még pedig technikai, intellektuális és erkölcsi vonatkozásban egyaránt, gazdasági téren pedig mulhatatlan szükség az Európai Egyesült-Államok megteremtése.

A legszámtalább tényezők törték lándzsát amellelt, hogy minden nép, a legkisebb és a legnagyobb, tartozik biztonsági szerződést kötni a legteljesebb egyenjogúság elvei alapján és a nemzetközi erkölcsnek hitvallást kellett tennie, hogy kárhoztatja az erőszakot, amelyet fel kell váltania a nemzetközi etika általános uralmának, mert a háború morális gonosztett és éppen olyan viszszatasztó, mint a gyilkosság és a gyújtogatás.

A Népszövetség kártérítést ítelt meg az erdélyi magyar telepéseknek.

A népszövetségi tanács szombaton döntött az erdélyi magyar telepések panasza ügyében. Az erdélyi magyar telepések ugyanis a Népszövetséghez fordultak panasszal a román agrártörvény ama rendelkezése ellen, amely szerint az ő kisbirtokait is kisajátította a román kormány az agrár-reform céljaira.

A szombati ülésen Titulescu román delegátus hosszabb beszédben igyekezett bizonyítani, hogy helyes és jogos volt a román kormánynak az az eljárása, amellyel kétezernél több erdélyi magyar telepestől elvette a földet

és kiosztotta a román földigénylők között. Végül Titulescu azt az ajánlatot tette, hogy a magyar telepések kisajátított földjeiért a román kormány 700 ezer aranyfrankot fizet a tulajdonosoknak.

A népszövetségi tanács Mello Franco braziliai delegátus javaslatára azt az ajánlatot elfogadta és kimondotta, hogy a 700.000 arany frank kártérítés kedvezőbb megoldás, mint az a jogászai döntés volna, amellyel a román agrártörvény X. cikkelyét semmisnek kellene nyilvánítani.

A népszövetségi tanács ezen

döntése komoly figyelmeztetés arra, hogy senki vagyonát anélkül hogy azt meg nem fizetnék elvenni nem lehet, mert ami áll a kisbirtokosra, áll a nagybirtokosra is, kiknek kártérítési perei szintén dötésre fognak kerülni. Nálunk a kormány most ismertett rendelethez elébe vág a kérdésnek, mikor megengedi, hogy a nagybirtokos eladhassa birtokát.

Je vsze mogōcse?!

Zákoni i nárédbe szo prinasz v Prēkmurji tūdi nē ednāke. Tōda bi eden i tiszti zákon ednāki būo, csi bi ga za vszákoga csloveka ednāko nūcali. Vendar pa sze pri nisterni lūdē szplōh nenūca, nisterne pa rávno zatō dvojno prizadene. Ali nē odtoga, nego od tiszte nerédnoszti scsēmo gūcsati, stera sze godi v ednoj „gostilni“ v M. Soboti. Gostilna sze imenūje naimre, ár tam rávnotak — csi nē bole — pijējo szedecski i vcsászi cēle nocsí, tūdi nē ednok uradne oszobe, ki pa rávno sztem májo poszel, tōda bi tō mogli revidérati. Szlūzbo csinēcsi nōcsni orgán persze nemre revidérati ob edni i ob dvē po pōnoci, ár szo vrāta zaprēta, notri ga nepūszťijo, vhod pa je zatō tūdi preci primeren, da sze tak vsze zakrīje — lēko i dobro.

Na ali csi je tū, escse i dnez po nōvom „Pravilnikoza gost. obratoválnice“ tak, tō je natelko nē csūde vrēdno, ár je niscse prijave nē narēdo. Ali gde szo prijave — i tō z dokázi podprēte — narejene, pa sze dōnok ni z edne sztrāni ne narēdi posztōpanye, tō je pa 'ze rēszan csūde vrēdno. Zató csi sze zákoni neszpostūjejo v tisztoj meri, kak bi tō 'zeleti mogli od po-edini podanikov, je nē csūda, csitaka sze oblászť szāma netrūdi natam, da bi ga vpostūvati zapovedávāla i kázala.

Zavolo té lampaski visal, kak szmo zādnyics odnyi písztali, sze nikāki prevecs csemerijo. Szkoru bi mogli povedati ka nepotrēbno, ár szmo mí szamo tisztoja krivlí, ki je tō visalo vkopao, tō pa zató, ár bi doszta bōgse szposztávlena bila, csi bi na on-sztrān bila vkopana. Persze zdaj pa praj »rávno zató nē zakaj písejo odnyé.« Na na, lēko de pa tak tūdi dobro...

V Dolnoj Lendavi niksi nam neznāni »Pogranični komisariat« jeszte, ki je mogōcse szamo táksi protektoratni urad, kak je szvojecszaszo „željezniški“ būo Pacs nevēmo zakaj jeszte té urad posztavleni, ali telko znāmo, ka tamosnyo sresko poglavársztvo v nisterni dugoványaj nema telko mōcsi, kak pa té urad. Kaksē zapreke dela z rédnim pōtnim lisztom pridōcsim pōtnikom i ka niti nazáj nescse datí nisternim drāgo plácsani vizum, tō nam je znāno. Kelko pravice má tō vcsiniti, nam je pa nē briga, vendar pa vszāki organ nase držāve má dūznoszt dokázati, da szmo kultur-na držāva z szvojim korektnim posztōpanyom, nē pa sztranke molesztirati nepotrēbno i tak dokázati bürokratizem, mogōcse v nepoznānyi zákonov...

Uj irány az agrárref. végrehajtása terén.

Minden időnek örök tanítása maradt a költő szava, hogy minden ország támasza és talpköve a tiszta erkölcs, mely, ha elvész Róma ledől és rabigába gőnyed. Ezen erkölcsi elvnek egyenes következménye, hogy egy ország csak úgy állhat fenn, ha évezredek át szent és sérthetetlennek elismert törvényeket és szabályokat tiszteletben tartja és megőrzi. Az agrárreform terén különféle kormányok által eddig kiadott rendeletek a mindenkori pártok demagog jelszavainak hatása alatt készültek s innét az összeviszáság, hogy elvettek földeket a tulajdonjog szentségének teljes arcucsapásával és kiosztottak földeket tekintet nélkül arra, hogy arra szükség és indok volt-e s tekintet nélkül az ország gazdasági érdekeire. A rekonstruált új kormány első feladatának ismerte, hogy ebben a kérdésben tiszta helyzetet teremtsen, mikor kiadta az új törvényt, mely módot és alkalmat ad mindenkinek, hogy földhöz jusson s leszögezi azt az elvet is, hogy a tulajdon szent és sérthetetlen és megadja az engedélyt, módot és lehetőséget, hogy a tulajdonos eladhassa földjét. Vége tehát az agrárreform terén meghonosodott bolsevizmusnak, eladhatja minden nagybirtokos földjét s vehet mindenki földet, ha megfizeti. A törvény a következőkép szól:

Minister za agrarno reformo se pooblašča, da sme, dokler se ne sklene zakon o razlastitvi velepossestev in o kolonizaciji, dovoljevati tudi zemljeknjižni prenos nepremičnin, ki so pod agrarno reformo ter presežajo maksimumi, predpisani z zakonom:

1.) površine, sposobne za obdelovanje: agrarnih interesentom vseh vrst, in sicer toliko površino, do kolikršne imajo po sedaj veljavnih zakonskih predpisih pravico zakupa;

2.) ostale površine (šume pašniki in nerodovitna zemljišča), ki preostanejo, ko se zadosti potrebam agrarnih interesentov, navedenih pod 1.) poedincem in jurističnim osebam.

Od kupnine mora plačati prodajalec 10% za kolonizacijski fond ministrstva za agrarno reformo. Izvzete so odtujitve za humanitarne in prosvetne namene.

Če se navede v pogodbi neresnična cena, se mora pobrati od prodajalca kazni v znesku dvajsetkratne razlike med faktično pogojeno in v pogodbi označeno ceno, prav tako v korist omenjenega kolonizacijskega fonda.

Za pogodbe, ki se nanašajo na agrarne interese se ne plačuje ne prenosna državna ne samoupravna taksa.

Kupljene nepremičnine se ne smejo nikakor odtujiti v desetih

letih obremeniti pa se smejo samo z dovolitvijo ministra za agrarno reformo.

Vsa potrdila in druge listine, potrebne za revizijo agrarnih interesentov ki jim je bila zemlja dodeljena, so proste vseh taks.

Minister za agrarno reformo in minister za finance predpišeta sporazumno pravilnik o izvajanju tega zakona, pobiranju, vknjiževanju in porabljanju teh dohodkov in o predpisovanju navedene kazni.

Ezen rendelet alapján mint értesülünk a közel jövőben teljes erővel meg is indul grof Szápáry féle birtok parcellázása s mint tudjuk a megállapított méltányos árak mellett a vidék dolgozó lakossága régi álma valóra válik s vehet földet mindenki.

Abd el Krim döntő csapást mért a francia-spanyol csapatokra.

A Daily Mail érdekes részleteket közöl a spanyol-francia offenzíva kudarcáról. Azt írja, hogy a spanyol-francia közös támadás előtt a rif-babilok két arcvonalon indítottak offenzívát, amely általános vélemény szerint, habár csekély sikerrel járt is erre az esztendőre lehetetlenné tette a döntő francia-spanyol hadműveletek folytatását.

Mielőtt a spanyol csapatok Sidi Drissben az Aidjir elleni támadásra csapataikat partra szállíthatták volna. Beni Karih ellen erős rif-haderők és dzseballa repülők támadást intéztek. A spanyolok itt súlyos veszteséget szenvedtek. A tetuan országot tűz alatt áll és a forgalmat megszüntették. Primo de Rivera tábornagy visszatért Tetuanba és úgy látszik, hogy az Alhucemasban való partraszállást feladták. A francia arcvonal nyugati részén Sissual-t meg-

támadták és az egész szakaszon heves rif-támadások folynak. Minden jel arra mutat, hogy Abd el Krim fölényben van az európai ellenség felett.

A spanyolok a nagy vereség hírére újabb csapatokat küldenek Marokkóba. A spanyol kormány elhatározta, hogy tizenötezer főnyi erősi testet küld Marokkóba, melyből hat ezred a tűzéréség.

Az újabb jelentések szerint Abd el Krim, mialatt a spanyol flotta Alhucemasnál a partot bombázta, a front két helyén kezdett offenzívát. Sikertült Tetuan és Tanger között az összeköttetést teljesen megszakítani. A francia hadállások három nap óta Abd el Krim pergőtűze alatt állanak. Primo de Rivera lemondott szándékáról, hogy az alhucemasi partra katonaságot hajózzon ki.

POLITIKA.

Politikai köröket élénken foglalkoztatja a vajdasági radikálisok és a Radicspárt között támadt ellentét. Miletics Szlavko dr. egészségügyi miniszter hétfőn Beogradba érkezett és meglátogatta Gyurics Marko miniszterelnök-helyettest, akivel hosszasan

tárgyalt. Ez alkalommal szóba került a Radics-párt vajdasági agitációja is. Miletics Szlavko dr. a vajdasági radikálisok nevében tiltakozást jelentett be a helyettes miniszterelnöknek az ellen, hogy a Radics-párt a megegyezés ellenére, amely szerint Radicsék a

teljes desinteresment álláspontjára helyezkednek a Vajdaságban, mégis élénk agitációt kezdtek a Vajdaságban és megkezdtek szervezeteik kiépítését úgy a szláv, mint a nemszláv lakosság között. Tekintettel arra, hogy a vajdasági radikálisok nem tartják a mai politikai helyzetet olyan szilárdnak, hogy biznának a jelenlegi koalíció hosszabb ideig való fennmaradásában, attól félnek, hogy abban az esetben, ha a Radics-párt ismét ellenzékbe menne, a megerősödött vajdasági szervezetek sokat ártanának a radikális pártnak. Különösen azt nézik rossz szemmel a vajdasági radikálisok, hogy Radicsék esetleg tért hódítanak a nemzetiségek között. A vajdasági radikálisok el vannak határozva, hogy ha a kormány részéről nem kapnak biztosítást a Radics-párt vajdasági agitációjának megszűnésére, úgy a saját maguk által választott eszközökkel fogják a Radics-párt agitációját megakadályozni. Kétségtelen, hogy ez az ügy még súlyos komplikációkra fog vezetni. — **Az osztrák kereskedelmi egyezmény.** Pukics Száva, aki az Ausztriával folytatott gazdasági tárgyalásokon a jugoszláv delegáció vezetője volt, hétfőn Beogradba érkezett és magával hozta az Ausztriával kötött kereskedelmi egyezmény szövegét. Az egyezmény kedden, vagy legkésőbb szerdán a minisztertanács elé kerül és a kormány a ratifikálás kérdésével fog foglalkozni. Hétfőn érkezett Beogradba Tsolak Antics bukkaresti jugoszláv követ is, aki meglátogatta Markovits Jovan külügyminiszter-helyettest és vele hosszas tárgyalásokat folytatott. — **A francia adósságtárgyalások ügye** szenzációs fordulat előtt áll. Amerikai pénzügyi és politikai körökben ugyanis híre terjedt annak, hogy Caillaux pénzügyminiszter érdekes proppozíciót fog Washingtonban előterjeszteni. Caillaux azt reméli, hogy Washingtonban hamar fog sikert elérni, mert fel akarja ajánlani Amerikának Franciaország nyugatindiai birtokait: Mart. n que-ot és Guineát, tartozásai fejében. A francia kormány ezeket a gyarmatokat tudvalevően már a versaillesi tárgyalások alkalmával felejtette Amerikának, amikor azonban az ajánlatot az elfogadhatatlan feltételek miatt az Unió visszautasította. Ugy tudják azonban, hogy most hajlandó Amerika Caillaux javaslatát elfogadni, mert a nyugatindiai gyarmatok birtoklásával könnyen megvédeheti a Panamacsatornát. — **Pašić** még Franciaországban marad.

Sugár Laci nótája

Irta: P. SZ. K.

Sugár Laci mind származására, mind tehetségére és külsejére nézve az arisztokrádiához tartozott, — már tudni illik — a cigánytársadalomban.

A mi származását illeti, primás, még pedig híres primás volt az apja s nagyapja is: sőt ha valaki a családi geneológiát pontosan vezette volna, talán fölvehetné a dolgot a Faraók uralkodásáig.

Tehetségéről beszélt nemcsak a megye székvárosa s az egész vármegye, hanem a fürdőhelyek mulató közönsége is. A fővárosban is megfordult ő bandájával; s könnyen kimehetett volna még Angliába és Amerikába is, de társai félték — a víztől.

A hol Sugár Laci "száraz fája", megszólalt, mulatott mindenki, vagy sirva, vagy vigadva. Ki tudná följegyezni, hány szerető szívet hozott ő közelebb egymáshoz; hány zaklatott kebelnek szerzett enyhülést; s hányszor hozta rezgésbe az ember szívében azt

a hűrt, melyen a hazaszeretet érzelmei szoktak megszólalni!

Annak dacára, hogy Sugár Laci csak legénykorában tanult meg "írás-bul, dolgozni: a jó Isten olyan tehetséggel áldotta meg, hogy nótát is tudott csinálni; a jó magyar hallgató nóták összedőlésében pedig olyan mester volt, mint kevés az országban.

Szerették is Lacit mindenütt a merre járt; de különösen A... város a szó teljes értelmében büszke volt rá; lehetett is, mert külből primása, bandája kevés városnak volt az országban. Meg is becsülték: a város saját költségén szép piros zsinóros egyenruhát készíttetett az egész bandának; a közönség pedig örült, ha valamelyik közhelyen megjelentek.

Sugár Laci külsőleg és jellemében egyaránt hordozta magas származásának bélyegét. Olajbarna volt az igaz, de nem a legsötétebb árnyalatból; van ily barnabőrű falusi földesur akárhány, kire többet süt a napsugár, mint a szalonok csillárai. Termete megfelelt nevének, mert sugár, daliás alakját akár-

melyik gavallér irigyelhette tőle; fényes borzas haja és szakállja természetből voltak örök időkre göndörre bodorítva; szemei fényesebbek és feketébbek a konkolyndál; fogai fehérebbek az elefántcsontnál.

Egy szóval Sugár Laci sokat köszönhetett az Istennek; de nem keveset önmagának is. A külsőt a természet adta; de jellemét, jó anyja után, ő maga tette azzá a mi. Nem volt az sem ráteremtő, hencegő, sem megalázkodó mint ez fajtajánál szokásos. Ismerte saját értékét; de azért soha sem volt szerénytelen. "Uri cigánynak" hívta a köznép s igazán az is volt mind modorában, mind kedélyében. Szíve olyan volt, mint külső tartása: fejét fenhordá s elég nyalkán, könnyen lépegetett; de azért minden tisztességes embernek köszönni szokott. Örömet teljesíté a közönség vagy egyesek kívánságát; de ő maga nem "tányérozott" soha.

Mindezekből könnyű megérteni, miért szerette, sőt lehet mondani becsülte Lacit az egész város és mindenki, aki csak ismerte.

Ő is igyekezett megnyerni és megtartani a közönség kegyeit: de leginkább egy kis leányt, ki ott lakott a külvárosban, épen az ő háza mellett, melyet még az öreg Sugár szerzett a régi jó időkben.

A két telek, két ház úgy hasonlított egymáshoz, mintha két testvér közmegegyezéssel építette volna egyelőre egymás mellé. A Sugár Lacié elég magányos volt, mert csak egy öreg gazdasszonnyal lakott; — apját anyját rég kikészerte a temetőbe; de a szomszédasszonyé, nemzeti Vörös Andrásné asszonyom háza sem volt valami népes, mert az öreg mészárosnén, kinek elhalt férje "nemes ember" volt, s a 17 — 18 éves Zuzsikán kívül nem lakott benne más, csak egy nőcseléd.

(folyt. köv.)

Glászi—Hirek.

— Vlovenl tóvaji. V Ljutomeri zta tóvaja v edno trgovino vdrla i tó nocsí na 8-ga szept. Gđa je tó ní napamet vzeo, je szkricsao i ár je dalecs od 'zandárov, szo 'zandárje krics vzéli ro'zje, tak kak szo páli be'zali na lice meszta i ednoga ed tóvaji zgrabili, drúgi ki je pa 'ze áni, je pa zb'zao. Zaszledúvanye do rékmurja tecsé i kak nam je znáno endar nê brez dokázov. Tak je dobro naprê 'z-nyimi. Zavolo tekôcse preukáve szamo telko.

— Szenye v Püconci 10 szept. je vszê drúgi naszprôtnoszt prevecs obro bilô. Isztina ka zavolo zaposznosztí lúdi je szamo okôli 300 gláv ved i 4 tonyôv bilô prignáno, vendar je pa z-teh odáno bilô 254 falatov.

— Kováni pênev v vrêdnosztí dvá nára je prinasz 'ze túdi v obracsáji, szamo na velko skodo, ka dokecs priasz szamo v omejenoj kolicsíni, táasz v hrvatskom na jezero dinárov vrêdnosztí dobis.

— Konyszko premoványe letosz v Beltinci na cerkvenom pláci bode ob'ázáno t. m. 25-ga ob 8 vóri i tó szamo na mrzlokrvne konye. Premoványi bodejo: 1.) kobile z 'zerbéti (od úri lét naprê); 2.) tri létne pripüscse ali nepripüscsene ino stírilétne pripüscsene 'zrebice; 3.) ednolétni i dvêlétni 'zrebcski, pri té je potrêbno dokázati túdi rod materé; 4.) ednolétne 'zrebcske. Konyi brez rodbinszki lîszov (spuščalni list) nebôdo pripüscseni na premoványe.

— Vaneča. Nase nôvo nasztávleno gengaszilno drústvo bôde 20 szept. zacsétkom ob 2 vóri popôdnévi, brátvêno veszelico obdr'zalo.

— Narôcseni Superfosfat i Thomasalak pri Kmetijszkoj drúžbi je 'ze na ôiti tak, ka ga vszáki vért v právom vrêmeni dobí.

— Morávszko poszvetasavanye, kak szamo zvedili, je túdi nê melo mérnoga potêka. Pri dobroj kaplici, po poszvetasavanyi je rávnotak bilô, kak pri bucsaj kre Môre, — bili szo sze.

— Vučja Gomila. Na dén mále mese (8. IX.) szo lovci po lovini sli i szo med lovínov posztrê'ali v kukorci trávo brátôcszo 'zenszko nikso 'zeno od Ritopera. Preiszkáva sze je zacs-nola.

— Okro'zno szodiscse, ki je namenjavano za Ormo'z bilô, kak je viditi zaszpalo. Csi szpi, drúgomi nemamo pripiszati, kak rávno szamo tisztomi, ka sze vesz Prek- i Pomurszka jávnoszt prôti Ormo'zi zavzêla, v nájbôgsi centrum, v M. Soboto pa posztaviti pa prizadetim goszpodam neide v vüha, tóda nyim je zdaj 'ze prekeszno nyim dirigêrati. Zdj vidimo csi szo bilí za nász!

— Moravci. Községünknek páratlan ünnepséghen volt része az új evang. templomtorony és harangok felszentelése alkalmából e hó 6-án. Amellett, hogy kedvezett az időjárás és hogy Prekmurje összes gyülekezeteinek lelkeszei nem odahaza, hanem itt összpontosították híveiket istentiszteletre, az erkölcsi eredmény óriási szép volt.

A szép ünnepély és az óriási néptömeg mely itt összegyűlt, soha feledésbe nálunk nem mehet, örökké emlékeztünkben marad.

— Vaneča. A mi ujonnan alakult önkéntes tűzoltó egyletünk szeptember 20-án d. u. 2 órai kezdettel a Vrešcs féle vendéglőben szüreti mulatságot rendez, világpóstával stb. egybekötve. Tiszta jövedelem a felszerelés javára fordítatik.

— Gyászhir. Özv. Némethy Ferencné szül. Gasparics Julia nyugalmazott körjegyzőné Turniscsén f. hó 7-én 73 éves korában elhunyt. Temetése 9-én volt nagy részvételt Turniscsén. Az elhunytat Dr. Némethy Vilmos családjával és nagyszámu rokonság azonkívül igen sok tisztelője gyászolja. Az elhalt urnó még a régebbi tipikus magyarasszonyok közül való volt, kikből Prekmurjében már talán kevés van. Nyugodjék békével!

— Alkoholtilalmi törvény javaslat készült, mely szerint az összes vendéglők és italmérések szombatán d. u. 6 óráig hétfő reggel 8 óráig semminek alkoholos italt nem mérhetnek. A lehetetlen javaslat, mely amerikai dollárokból készítették, általános felháborodást keltett úgy a bortermelők, mint a kimerők közt. Ez ellen a M. Sobotai vendéglős egyesület is protestált, nemkülönben az ország más ily szervezetei is.

— Kicsérélik az Oroszországban halálraítelt német diákokat. Berlini jelentés szerint Neumann, Pogo és Skeblevski kommunistákat három halálraítelt német diák ellenében állítólag kicsérélik.

— A katonai ellenőrző bizottság szombathelyi incidensének epilógusa. Guzzoni Alfredo ezredes, a budapesti nemzetközi katonai ellenőrzőbizottság elnökét a nagyköveti konferencia Párisba rendelte. Guzzoni ezredes szeptember 1-én elutazott és utja állítólag a szombathelyi incidenssel állt összefüggésben.

— Ellopták e hó 6-án a Morávcei harangszentelés alkalmával Bedek József Norsincei legény ujonnan vett 24358 számú Fuch gyártmányú Torpedóval és Michelin gumival ellátott kerékpárját. A tettest keresik.

— Lódíjazás az idén Beltincén f. hó 25-én lesz megtartva a templom előtti téren d. e. 8 órai kezdettel. Díjazva csak hidegvérű négyéves felüli csikós kancák, hároméves befedezett és fedezetlen csikók, négyéves felüli befedezett és egy és két éves kanca csikók és méncsikók, (ezeknél az anya származását is igazolni kell). Lovak fedezetési jegyek nélkül nem engedtetnek díjazásra.

— Hodoš. F. hó 5-án délután 3 és 4 óra közt oly nagy vihar vonult Hodoš és a szomszédos községek határára, a milyenre a legidősebb emberek sem emlékeznek. Egész nap tiszta volt az ég, még d. u. 2 órakor is sütött a nap, a nép nyugodtan rakosgatta megszáritott saruját a szekerekre, egymásnak mondván: hogy a jó Isten mégis adott jó időt a száritáshoz, észre sem véve, hogy nyugat felől egy kis sötét felhő jött, a mely pár perc alatt elborította az eget és oly vihar támadt, hogy a mezőn kint ért szekereket mind felforgatta, embert, állatot eldöntött lábáról, fákat töviből kitepelt, mindenki kétségbeesve, megrémülve várta mi történik, mert menekülni senki sem tudott száraz helyre, míg nem a vihar lecsendesült. Utána oly viz jött, hogy

a hol sarjut talált, azt mind elseperte. A kár megbecsülhetetlenül nagy úgy az épületekben, mint gyümölcsösökben, de a legnagyobb kár a szőlőkben van. — Dolinca három, Kovačevcén pedig egy háznak a tetőzetét messze elvitte a vihar.

— Községi választások Horvátországban. A varasd-megyei Vidovác községben megtartott községi választásokon mind a tizenhét mandátumot a Radics-párt kapta. Érdekes, hogy ebben a községben a februári választások alkalmával egyetlen szavazógolyó sem volt a Radics-párt urnájában. Valamennyi szavazatot a Pribicevics-párt könyvelte el.

— Új bélyegek kerülnek forgalomba. Beogradból jelentik: A posta-és táviradaügyi minisztérium elhatározta, hogy az új postabélyegek tervrajza már elkészült és ezeknek alapján most készülnek Bécsben a klisék. Azonnal a klisék elkészülte után megkezdik az új bélyegek nyomását.

Egy farkas kutya eladó

bővebbet: PREKMURSKA TISKARNÁBAN.

Vérsztvo na oddajo.

V Sebeborci pokojnoga Luthar Gergelya vérsztvo obsztójecse z 70 plúgov; polovica z zaszékanye lész (borovje i hraszje) polovica orátje zemlé, trávniki, gorice i szadovnyáka, z 4 híz sztojécsfm hramom, predsoba, kühnya, pevnica, velika na novo zidana drzin-szka híza, stale i grenár, presa hlevôvje i hûte, z velkim dvoris-csom, sze navkúper ali po falati túdi oddá. Vecs sze zvê pri; g. TOPLÁK JOZEFI Petanjski-Slatini

Eladó birtok.

Szebeborcén a Luthar Gergely féle birtok, mely 70 hold kiterjedésű, fele vágható erdő (fenyő és tölgy), fele szántó, kaszáló, szőlő és gyümölcsös, 4 szobás lakóház, előszoba, konyha, pince, nagy ujonnan épített cselédlakás, istálló, magtár, présház, sertésóllak, pajta, nagy gazdasági udvarral, egyben vagy parcellázva is eladó. Bővebb megtudható TOPLÁK JÓZSEF-nél Petanjsko Slatinán.

FIZESSEN ELŐ „Mörszka Krajina“-ra!

KINO

v Murski Soboti.

ZA MLADINO DOVOLJENO !!!

V NEDELJO 13. szeptembra popold. ob 3., in zvečer ob 8 uri

PONOR SMRTI

Senz. pustol. drama u 6 činova.
Das Spiel mit dem Tode

U glavnim ulogama:
LUCIANO ALBERTINI in
LYA DE PUTTI.

Vsako nedeljo in vsak drugi praznik
PREDSTAVA

VSTOPNINA: Gornje lože 10 Din.,
spodnje lože 8 D., in II. prost 3 D.
Lastnik kina GUSTAV DITTRICH.

Tr'ztvo. Kereskedelem.

Blágo — Áru.

NOVISAD: szept. 11.

100 kg.	Psenica—Buza	Din.	250—
» »	'Zito—Rozs	»	205—
» »	Ovesz—Zab	»	17—
» »	Kukorica	»	180—
» »	Proszó—Köles	»	—
» »	Hajdina	»	—
» »	Szenô—Széna	»	75—
» »	Graj—Bab csres.	»	225—
» »	zmésan—vegyes bab	»	200—
» »	Krumpli	»	55—
» »	Len. sz.—Lenmag	»	250—
» »	Det. sz.—Lóherm.	»	—

BENKO: szept. 11.

1 kg.	III.	II.	I. prima
Bikôv.	Bika	7-50	8-50 9- 9-50
Telice	Üszô	7-50	8-50 9- 9-50
Krave	Tehén	4- 6-	8- 10-50
Teoci	Borju	—	10-50
Szvinýé—Sertés	—	—	15-50
Mászt I-a—Zsirl-a.	—	28-	35-
Zmôcsaj—Vaj	—	—	30-
Spê—Szalona	—	—	25-
Belice—Tojás 1 drb.	—	—	1.25

Pênezi — Pénz.

1 Dollár	= D.	55-
100 Kor. Budapest	= »	0.078
1 Schil. Becs	= »	7-90
1 Kor. Praga	= »	1-66
1 lira	= »	2-30

Zürichben 100 Din = 9.225 sfrk

KOSZT és teljes ellátásra felyétetik egy jobb házból való leány. Bővebbet PREKMURSKA TISKARNÁBAN Murška Sobotá.

Z-hája vszako nedelo Napreplacilo za fr-
tao leta v domovini: 15 Din. zvün SHS.,
18 Din. v Ameriko 20 Din. Čena anonc
za □ cm: med textom i izjave i poszlano
150 Din reklame 1— mali oglaszi 0-70 Din.
i dāvk. Pri vecskrat popušzt.

Rôkopiszi, kls ze ne szhrānijo i ne vrnējo sze
poslajo:
Reditelsztvo i oprāvnistvo Mōrszka Krajina
M Ā R K I S E V C I br. 20.
—: Postni cackovni racsun broj 12980. —:

Kéziratok, a melyek nem adatnak vissza, ide
küldendők:
M. Krajina szerkesztőség v. kiadóhivatal
post. MURSKA SOBOTA.
—: Postatakarék számla száma 12980. —:

Megjelenik minden vasárnap Előfizetési Ára
negyedévre belföldön 15 Dinár, külföldre
18, Amerikába 20 Din. Hirdetési ár □ cm-
ként: szövegközti és nyíltér 150, rendes
1—, apróhirdetés 0-70 Din és az illeték.
Többszörinél engedmény.

GAZDÁLKODÁS.

Kora tavaszi zöld takarmány. (Folytatás.)

Miután pedig nyáron nem igen ér
rá a gazda istálló trágyával ellátni
azon földjét, a melyben bibor herét fog
vetni, kötött talajon legtöbbször 150
kg. szuperfoszfátot, homokos talajon
ugyanannyi vagy valamivel több káli-
szuperfoszfátot szór ki kat. holdanként
a szántás előtt. Felszántott talaját
keresztül-kasul jól megboronálja, s
ekkor, de legkésőbb szept. 1-ig veti el
bibor heréjét, a melyet előzetesen egy
negyed rész rozssal kevert.

A másik kora tavaszi takarmány
az őszi búkőny rozssal és boróóval
keverten. E keverék különböző ará-
nyokban szokott előállítani, leghelye-
sebb azonban, ha mindegyik magból
1/3 részt vesz, s így veti el géppel
avagy szórva. Szórva vetésnél ebből a
keverékből egy kat. holdra 1 1/2—2 Hl.
szükséges, géppel jóval kevesebb. Ez a
keverék is az alkalmazott szuperfosz-
fátot nagyon meghálálja s istálló trá-
gyát annnyival is kevésbé szükségel,
mert légenyt gyűjtő növény lévén a
talajt nitrogénban gazdagítja. Ez a ke-
verék is május elején kászálható, s
még több takarmányt szolgáltat mint
az előbb említett, de az előbb említett
a hideggel szemben ellenállóbb s még
kedvezőtlen tél esetén is biztosabban
számíthatunk nagy termésre.

A kora tavaszi zöld takarmányok
termesztése hazánkban csak kevésbé
van elterjedve pedig minden gazdának
át kell látnia, s éreznie kell annak
fontosságát, hogy tavasszal mennél
korábban térhessen át a zöldtakarmá-
nyozásra, mert ez által nemcsak óvja
magát a száraz takarmányok kifogyá-
sával szemben, de pl. tehenének tejelő
képességét is lényegesen fokozza és ez
által is nagyobb hasznot ér el.

A legmelegebben ajánlhatjuk te-
hát gazdatársainknak, hogy nyuljanak
hozzá ehhez a rendkívül nagy haszon-
nal járó eljárásához, s vessenek most
összel olyan takarmány magvakat, vagy
oly keverékeket, a melyek tavasszal
legkorábban szolgáltatnak zöld takar-
mányt.

(vége.)

Itt az őszi buza vetésé- nek ideje.

Az őszi buza vetésének ideje
szeptember 1 és október 30.-a között
van, Sem a nagyon korai, sem a na-
gyon késői vetés nem célszerű. A nagyon
korai vetés azért nem, mert a csíkos
hátú buza légy, s egyéb rova-
rok kárt tehetnek benne, a nagyon ké-
sői azért nem, mert a buza bár tavasz-
szal is bokrosodik, de késői vetése

esetén hiányos marad bokrosodása.
Legjobb tehát vetési idejét szeptember
20 és október 1 közöttre tenni, s ezen
időszakban való veléstől várhatunk
legjobb eredményt.

A buza termésének nagyságára
azonban nemcsak a vetési idő, hanem
sok egyéb körülmény is befolyással
van; így nevezetesen a talaj megmű-
velése, trágyázottsága, a vetőmag meg-
választása, csávázása, s az elvetés
módja.

A talaj megművelésénél legfonto-
sabb dolog az, hogy a talajt vetés
előtt apróra műveljük el. A régiek
azon hite, hogy a göröngyös talaj jó
az őszi vetésnek, régen meg van
döntve, s be bizonyosodott már, hogy
mennél aprotabbra van a talaj elporha-
nyitva, annál biztosabban számíthatunk
nagy termésre. A porhanyó talaj egy-
részt mindig több nedvességet tartal-
maz mint a göröngyös, a nedvesség
pedig igen nagy befolyással van a
csirázásra és a növény fejlődésére,
másképp a göröngyös talajban könnyen
kifagy a buza, mert a göröngyök kö-
zött sok levegő marad, a mely a külső
hideg hőmérsékletet felveszi, s ennek
következtében a növény kifagy. A talaj
elaprozásánál fontos szerepet játszik a
borona, esetleg a henger is, tehát ad-
dig kell boronálnunk, hengerezniünk és
ismét boronálnunk, míg a talaj felülete
kellőleg elapródzódott. A henger mun-
kája azonban soha sem maradjon
utoljára, mert a hengerrel tömített
talaj sok vizet párologtat el, hamar
kiszárad, tehát legutolsó munkának
mindig a boronálásnak kell lennie.

A talaj trágya erejét illetőleg
tudjuk azt, hogy buza alá nem szabad
és nem is szokás istálló trágyát adni,
mert attól megdől megrothad. De
igenis szokás műtrágyát és pedig
szuperfoszfátot alkalmazni, mert immár
bebizonyított dolog, hogy a szuper-
foszfát után 2—3 q-val nagyobb ter-
méseket kapunk. A szuperfoszfátot a
vetőszántás előtt kell kiszórni, kézzel
vetésnél pedig a maggal egyidejűleg.
A tapasztalat azt bizonyítja, hogy leg-
jobb kat. holdanként 150 kg. 18%-os
szuperfoszfátot kihinteni.

Különös gondot kell azután a
vetőmag megválasztására fordítani.
Csak tiszta, nagy szemű magot hasz-
náljunk vetésre, melyet 1 és fél %-os
kék gálic oldattal kell megcsáváznunk,
azután megszáritanunk, s csak ezután
vetésre használunk. Géppel vetni min-
dig célszerűbb mint kézzel, mert a gép
nemcsak sok magot megtakarít, de a
magokat egyenlő mélyen rakja le, s
annak egyenlő kelését és fejlődését
biztosítja. A gép után soha sem sza-
bad hengerezni, hanem mindig csak
boronálni.

Ha az elmondottakat szem előtt
tartja a gazda és végrehajtja, úgy
megtett mindent arra nézve, hogy a
jövőre nagy termés átlaga lehessen.

KÖZGAZDASÁG.

Marha felhajtás Bécsben.

A nyári hónapokban a magyar
marha felhajtása a bécsi piacra alapo-
san megcsappant és ezzel szemben a
jugoszláv marha kezd teret hódítani
Bécsben. A multheti bécsi marhavásá-
ron ugyanis a felhajtási eredmény már
a következő volt:

Jugoszlávia	1588 darab
Magyarország	891 darab
Románia	889 darab
Csehszlovákia	307 darab
Oszták vidék	278 darab
Összesen	3953 darab

Mig mintegy hat hét előtt Ma-
gyarország vezetett a bécsi állatfelhaj-
tásban és utána Románia és csak har-
madik helyen Jugoszlávia következett,
addig a sorrend mostan megfordult.
Jugoszlávia megelőzte nemcsak Romá-
niát, de Magyarországot is és evvel a
statisztika élére került. Románia ezzel
szemben a második helyről visszaesett
a harmadik helyre. Ezt a bécsi piacon
avval magyarázzák, hogy a román
kormány nem hajlandó a magas kivi-
teli illetéket leszállítani. Valószínű
azonban, hogy az ősz derekán a bu-
karesti kormány engedni fog a román-
iai agráriusok követelésének és ekkor
a román szarvasmarhafelhajtás előre-
láthatólag nagy áresést fog előidézni
a bécsi piacon.

Sertésfelhajtás tekintetében Romá-
nia ma kedvezőbb helyzetben áll. A
statisztika az elmúlt héten a követke-
ző volt:

Lengyelország	6397 darabb
Románia	4270 darabb
Olaszország	230 darabb
Összesen	10,867 darabb.

Románia tehát a sertés-piacon
erősen szorítja Lengyelország csupa
könnyebb súlyú sertésekkel szerepel,
míg a román sertések súlyban sokkal
nagyobb kvantumot tesznek ki. A mul-
theti bécsi sertésvásáron egyébként
nagy feltűnést keltett az olasz sertés
megjelenése. Hosszu idő után ugyanis
ez az első eset, hogy Olaszország is
képviselteti magát a bécsi sertéspiacon.

Esnek az ingatlan-árak. Amikor
az új lakástörvény életbelépett, mindenki
azt várta, hogy nagy lakáskereslet áll
be és ennek következtében a házak
árjai jelentékenyen emelkedni fognak.
A gyakorlatból azonban az derült ki,
hogy csupán az egyszoba-konyhás
kislakások iránt mutatkozik nagyobb
érdeklődés, míg azokat a házakat,
amelyekben több lakás van, nem lehet
eladni. A dinár stabilizálódása és a
pénzhiány is erősen érezteti hatását,
miáltal az ingatlan-árakban igen nagy-
mértvű esés állt be. Az áresés főleg a
városi házaknál mutatkozik jelentékeny-
nek; olyan házat, melyért pár hónap-
pal ezelőtt két milliót fizettek, ma nem
egész egy millióért kínálnak és még
így sem igen akad vevő az ingatlanra.

Vsáki prázni, nedelo, četvr-
tek in soboto koncert. Svira
ciganska godba BARANYA.

Minden ünnep- és vasárnap
ugzszintén szombaton és csütör-
tökön koncert. Játszik BARANYA.

VELIKA **Meolic** NAGY-
KAVARNA KAVÉHÁZ

Uradno uverenje.

K. Broj 123/1 voj. poglavarji za
izdavanje vojnih izprav in druge
uradne listove (protokol itd.) se
dobij v PREKMURSKI TISKARNI
Murski Soboti.

Hallo **Ihallo**
goszpé i goszpôdje!!

Csi ká lépoga i modernoga, dob-
roga i po fál ceni viditi scéte, te
poglednite te nánovése Bece-ke i
Pariz-ke szprotolétne i létne damske
krscsáke, steri szo zdá prisli v
trgovino

A. Király M. Sobota.

Dobijo sze tüdi po nánizjoj ceni:
ti najmodernési förtoki za goszpé
i deco z druka i z-glotta, nogavice
za goszpé, moske i deco, perilo
za goszpé i goszpôde i vze vrszte
drobno i krátko blágo. Szlam-
nati krscsáki za goszpé od
100— dinarov napré

A. Király

trg. z krscsaki, perilom i krátkim blágom
M. Sobota (Bergerova híza)

LUDTOLL különböző minő-
ségben a legolcsób
árban csakis
SCHÖNTAG ADOLFNÁL kapható M.
Sobota (Fliszár-féle vendéglő udvarán).

Vsáki prázni, nedelo, četvrtek
soboto popoldan vrtni koncert.
Igra ciganska godba BARANJA.

Minden ünnep- és vasárnap ug-
zszintén szombaton és csütörtökön dél-
után kerti koncert. Játszik BARANJA.

Gostilna — **Turk** — vendéglős
MURSKA SOBOTA